

شناسنامه طرح	
عنوان	طرح اشتغال نیروی کار ایرانی
سال انتشار	۱۴۰۲
آدرس	قم، کیلومتر ۵ اتوبان قم-تهران، اتاق بازرگانی استان قم
تهیه کنندگان	فهیمة علی عسکری (مرکز مطالعات راهبردی اتاق بازرگانی قم)
شماره تماس	۰۲۵۳۶۱۵۰۱۰۴
چکیده	این مقاله به بررسی وضعیت مهاجران افغانستانی در ایران و تأثیرات اشتغال آنها بر بازار کار و اقتصاد کشور می‌پردازد. با اشاره به ترکیب جنسیتی و پراکندگی مهاجران، نشان می‌دهد که جمعیت کارگران افغانستانی حدود ۲ میلیون نفر است که ۱۰ درصد بازار کار و ۳۰ درصد بازار کار ساختمانی را در اختیار دارند. محدودیت‌های قانونی برای اشتغال اتباع خارجی و چالش‌های مرتبط با استخدام آنها، از جمله دغدغه‌های اصلی دولت ایران است. طرح‌های پیشنهادی برای کاهش نرخ بیکاری جوانان ایرانی و جذب نیروی کار ارزان داخلی، شامل شناسایی و معرفی نیروی کار ایرانی به واحدهای صنعتی، در راستای جایگزینی کارگران خارجی مطرح شده است. این طرح‌ها به دنبال بهبود وضعیت اشتغال و تقویت بخش خصوصی در کشور هستند.
کلیدواژه	نیروی کار ایرانی، کنترل اتباع، اشتغال

۱. مقدمه

هموار کردن راه توسعه صنعت و ایجاد بسترهای مناسب برای توسعه صنایع راه اندازی شده و ایجاد فرصتهای شغلی جهت حمایت از تولید، تسهیل در امور مالی و بانکی، حفظ و تقویت جایگاه واقعی بخش خصوصی در کشور از دغدغه های ملی است.

اشتغالزایی، برای پاسخ به تقاضاهای بازار به جذب نیرو و تکمیل ظرفیت برای شغل های ایجاد شده می پردازد. (دانشمندی، ۱۳۹۶)

ترکیب جنسیتی مهاجران افغانستانی در استان های ایران (۱۳۹۵)

استان	جمعیت بر حسب جنسیت		استان	جمعیت بر حسب جنسیت		استان	جمعیت بر حسب جنسیت	
	مرد	زن		مرد	زن		مرد	زن
آذربایجان شرقی	۷۶	۶۳	خراسان شمالی	۵۵	۳۸	کهگیلویه و بویراحمد	۸۹۶	۶۰۷
آذربایجان غربی	۵۲	۵۵	خوزستان	۳,۶۷۱	۲,۶۱۹	گلستان	۹,۶۰۲	۸,۶۷۱
اردبیل	۱۵	۲۰	زنجان	۲۳	۱۷	گیلان	۲۱۸	۹۱
اصفهان	۹۴,۷۷۳	۸۸,۳۵۱	سمنان	۱۸,۵۳۵	۱۶,۸۷۴	لرستان	۶۳	۳۶
البرز	۴۵,۵۴۸	۳۸,۷۷۳	سیستان و بلوچستان	۱۴,۱۶۳	۱۲,۶۸۳	مازندران	۱,۸۱۸	۸۰۵
ایلام	۱۲	۱۷	فارس	۶۱,۱۹۸	۴۸,۰۴۹	مرکزی	۱۵,۲۹۰	۱۳,۹۶۷

بوشهر	۱۹,۳۸۶	۱۰,۳۰۵	قزوین	۹,۵۹۲	۸,۸۰۹	هرمزگان	۱۴,۳۰۱	۹,۸۹۴
تهران	۲۷۴,۷۸۰	۲۴۰,۷۸۷	قم	۴۸,۷۵۹	۴۷,۶۰۸	همدان	۱۳۵	۸۲
چهارمحال و بختیاری	۶۰	۳۱	کردستان	۱۳	۵	یزد	۲۸,۲۸۶	۲۳,۴۵۷
خراسان جنوبی	۲,۶۱۹	۲,۴۲۶	کرمان	۶۹,۹۰۶	۵۵,۵۰۵			
خراسان رضوی	۱۱۱,۳۹۶	۱۰۸,۰۴۶	کرمانشاه	۲۶	۲۱			

شکل ۱. ترکیب جنسیتی مهاجران افغانستانی در استان‌های ایران (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۶)

اقامت مهاجران افغانستانی در ۱۵ استان ایران ممنوع است و به جز سه استان قم، البرز، تهران (به جز منطقه خُجیر در منطقه ۱۳) در مابقی استان‌ها در بعضی شهرستان‌ها فقط حق اقامت دارند. فاطمه اشرفی دلیل محدودیت عبور و مرور پناهندگان افغانستانی در ایران را اجازه دولت ایران طبق کنوانسیون ۱۹۵۱ حقوق پناهندگان برای ایجاد محدودیت جا به جایی و ایاب و ذهاب مهاجران خارجی در کشور خود را براساس منافع ملی و مسائل امنیتی عنوان کرده است. (بی بی سی، ۱۳۹۶)

پراکندگی مهاجران افغانستانی در استان‌های ایران (۱۳۹۵) به ترتیب میزان جمعیت در هر استان

استان	جمعیت	استان	جمعیت	استان	جمعیت
تهران	۵۱۵,۵۶۷	سیستان و بلوچستان	۲۶,۸۴۶	آذربایجان غربی	۱۰۷
خراسان رضوی	۲۱۹,۴۴۲	هرمزگان	۲۴,۱۹۵	لرستان	۹۹

۹۳	خراسان شمالی	۱۸,۴۰۱	قزوین	۱۸۳,۱۲۴	اصفهان
۹۱	چهارمحال و بختیاری	۱۸,۲۷۳	گلستان	۱۲۵,۴۱۱	کرمان
۴۷	کرمانشاه	۶,۲۹۰	خوزستان	۱۰۹,۲۴۷	فارس
۴۰	زنجان	۵,۰۴۵	خراسان جنوبی	۹۶,۳۶۷	قم
۳۵	اردبیل	۲,۶۲۳	مازندران	۸۴,۳۲۱	البرز
۲۹	ایلام	۱,۵۰۳	کهگیلویه و بویراحمد	۵۱,۷۴۳	یزد
۱۸	کردستان	۳۰۹	گیلان	۳۵,۴۰۹	سمنان
		۲۱۷	همدان	۲۹,۶۹۱	بوشهر
		۱۳۹	آذربایجان شرقی	۲۹,۲۵۷	مرکزی

شکل ۲. پراکندگی مهاجران افغانی در استان های ایران (رادیو زمانه، ۱۳۹۶)

طبق آمارهای رسمی که در ایران به نشر رسیده، کارگران افغانستانی با جمعیت ۲ میلیونی حدود ۱۰ درصد بازار کار و بیش از ۳۰ درصد بازار کار مربوط به کارهای ساختمانی را در دست دارند. حضور کارگران افغانستانی در ایران اعتراض بعضی از کارگران ایرانی را برانگیخت و اعتراض هایی برای مقابله با اشتغال اتباع بیگانه و بیکاری خود به راه انداخت. دولت ایران نیز محدودیت های متعددی از جمله ممنوعیت به کارگیری کارگران خارجی در دستگاه های دولتی و عمومی غیردولتی را تعیین کرد و از تمامی دستگاه های دولتی، عمومی غیردولتی، شرکت ها و پیمانکاران آنها خواسته که کارگران مورد نیاز خود را تنها از نیروی کار ایرانی تأمین کنند و مجازات های متعددی از جمله حبس و جزای نقدی را برای کارفرمایان متخلف تعیین کرد. (رادیو فردا، ۱۳۹۳) با این حال بسیاری از کارفرمایان مخصوصاً مشاغل خصوصی ترجیح می دهند که از کارگران افغانستانی به دلیل نداشتن بیمه و بهره وری بالا استفاده کنند. حقوق کارگران افغانستانی در کارهای ساختمانی بیشتر از کارگران ایرانی است.

قانون اشتغال

طبق قانون کار ایران اتباع خارجی می‌توانند فقط در شغل‌های مجاز که از طرف دولت تعیین می‌شود با داشتن حق اقامت و مجوز کار فعالیت کنند. پروانه کاری که در اختیار اتباع خارجه قرار می‌گیرد برای یک سال معتبر بوده‌است. هزینه پروانه موقت کار در سال ۱۳۹۸ برای افرادی که برای بار نخست آن را می‌گیرند، ۴۰۰ هزار تومان و برای تمدید ۲۸۵ هزار تومان بود. (خبرگزاری تسنیم، ۱۳۹۸) وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ۲۰۲۰) در صورتی که تبعه خارجی بدون اجازه حق کار در شغلی فعالیت داشته باشد، دولت کارفرما را به حبس یا جزای نقدی محکوم می‌کند. (اداره اشتغال اتباع خارجه، ۲۰۱۷) (اداره اشتغال اتباع خارجه، ۲۰۱۷) (اندیشه کوروش، ۱۳۹۵) مدیرکل اتباع خارجه سازمان تأمین اجتماعی مدعی شده‌است که در سال ۱۳۹۷ فقط ۵۰ هزار تن، مجوز پروانه موقت کار گرفته‌اند. (وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ۲۰۲۰) مجوز پروانه کار در ایران به این دسته از افراد تعلق می‌گیرد: (اریکه ایرانیان دادبان)

۱. اتباع بیگانه‌ای که به مدت ۱۰ سال در ایران حضور داشته باشد.
۲. اتباع بیگانه که همسر ایرانی دارد.
۳. مهاجران کشورهای بیگانه خصوصاً کشورهای اسلامی و پناهندگان سیاسی به شرط داشتن کارت معتبر مهاجرت یا پناهندگی و پس از موافقت کتبی وزارتخانه‌های کشور و امور خارجه.

جریمه کارفرمایان

طبق قانون کار ایران اگر کارفرمایانی، کارگران خارجی که فاقد پروانه کار هستند یا مدت اعتبار پروانه کارشان منقضی شده، یا اتباع بیگانه را در کاری غیر از آنچه در پروانه کار آنها قید شده‌است یا در مواردی که رابطه استخدامی تبعه بیگانه با کارفرما قطع می‌گردد مراتب را به وزارت کار و امور اجتماعی اعلام ننمایند، بین ۹۰ تا ۱۸۰ روز حبس و بابت هر روز کار به اندازه ۵ برابر حقوق یک کارگر در یک روز جریمه می‌شوند. (اداره اشتغال و کار جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۶) این جریمه در سال ۱۳۹۹ طبق بند (ج) ماده ۱۱ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت در ازای هر روز کار بیش از ۳۰۰ هزار تومان تعیین شده‌است. (وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ۲۰۲۰)

شغل‌های مجاز

طبق قانون کار ایران مهاجران افغانستانی در ایران فقط در مشاغل زیر حق اشتغال دارند، مگر در شرایط خاصی که جایگزین ایرانی برای آن وجود نداشته باشد با اجازه پروانه کار موقت ۳ ماهه می‌تواند در شغل‌های دیگری فعالیت کند. (اداره اشتغال اتباع خارجه، ۲۰۲۰) شغل‌های مجاز برای اتباع افغانستانی در ایران حدود ۴۰۰ شغل بود که به ۶۶ شغل کاهش یافته‌است. (وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ۲۰۲۰)

گروه کوره پزخانه

مشاغل گچ پزی و آهک پزی: گچ پز، آهک پز، کیسه زن کوره، کوره خالی کن، مشاغل آجر پزی، کوره چین، فخار، قالب زن، کوره سوز، خشت زن کوره

گروه کارهای ساختمانی:

مشاغل امور ساختمانی: چاه کن (مقنی)، حفار (تونل و کانال ...)، آسفالت کار، بتون ریز، بسته‌بندی مصالح ساختمانی، تعمیر کوره آجر پزی، کارگر ساختمانی

مشاغل بلوک زنی و موزاییک سازی: بتن ساز، بلوک ساز، تیرچه ساز، پله ساز، پرسکار موزاییک، موزاییک ساز، مشاغل سنگ‌بری و سنگتراشی، برشکار سنگ، کارگر دستگاه سنگ‌بری، کارگر سنگ‌بری، کارگر ماشین سنگتراش، صیقل کار سنگ، سنگ کوبی، برشکار کاشی

مشاغل راه سازی و معدن: کارگر پل ساز، کارگر تعمیر و نگهداری تونل، کارگر آتشبار، کارگر استخراج معدن، کارگر حفار معدن

گروه کارهای کشاورزی

مشاغل کشاورزی: کار بیل زن، کارگر زراعت کار، کارگر سمپاش، کارگر علوفه جمع کن، کارگر کشاورزی

مشاغل مرغداری و دامداری: دامپرور و دامدار، کارگر مرغداری، چوپان

مشاغل کشتارگاه: سلاخ دام و طیور، پوست و پر کن، سیرابی و روده پاک کن، جمع آوری ضایعات کشتارگاه

مشاغل چرم ساز و سلامبور سازی: آهک زن، چرم ساز، شستشوی پوست (کارگر ماشین کار - کارگر ساده)، کارگر مواد شیمیایی، سلامبور ساز

سایر گروه های شغلی

کارگر امحاء زباله، کارگر بازیافت مواد شیمیایی، کارگر تخلیه و بارگیری، کارگر کوره ریخته گری، حنا سایی، کمپوست سازی، سریشم پزی، تولید کود شیمیایی، تولید غذای دام و طیور (کنستانتیره)، کارگر تخلیه و نظافت مخازن فاضلاب، کارگر جوشکار، تعمیر کار کفش، خیاط، کارگر بافنده، کارگر تجاری

شغل های مجاز مختص استان تهران

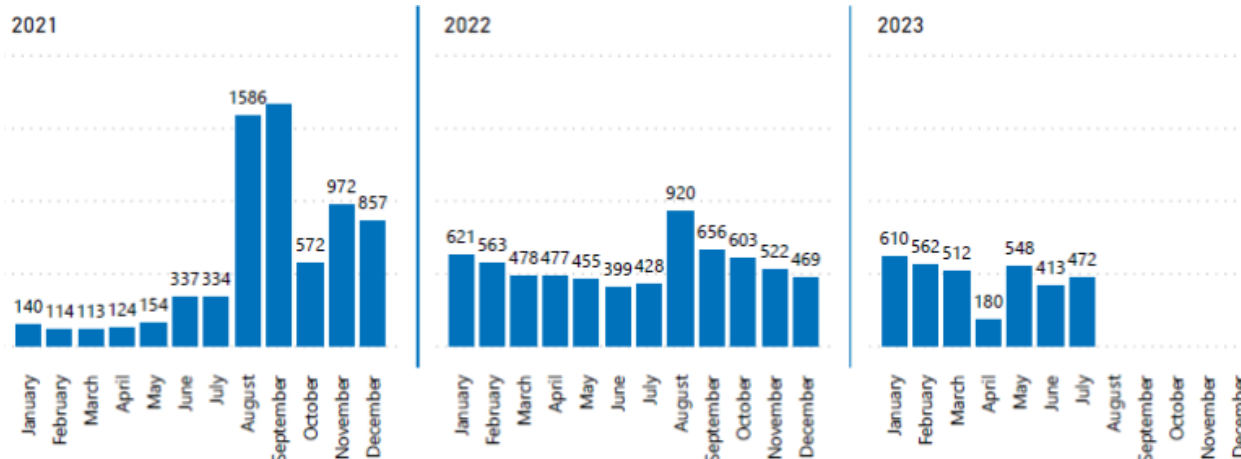
کارگر تخریب ساختمان، کارگر حمل مواد معدنی، کارگر شن و ماسه، کارگر نظافت اصطبل و نگهداری اسب، کارگر تنظیف دامپروری و دامداری، کارگر تنظیف مرغداری، کارگر مواد زن چرم سازی، کارگر قبر کن، کارگر تخلیه چاه و لوله بازکنی، کارگر بازیافت زباله، کارگر تولید زغال، کارگر حمل و نقل داربست، کارگر آسیاب ضایعات، رزین کار، کارگر حمل و نقل ضایعات فلزی و پلاستیکی، کارگر تفکیک پسماند، کارگر تولید بلور، کارگر پرسکار (فلزی - پلاستیکی)، کارگر پرداخت کار، کارگر تأسیسات، باغبان، کارگر مکانیک، کارگر باتری سازی، کارگر آرماتوربند

آخرین آمار مهاجرت از افغانستان به ایران (نیمه اول سال ۲۰۲۳)

اتباع افغانستانی بزرگترین گروه مهاجران ساکن در ایران را در دوران بعد از انقلاب تشکیل داده اند. در چند سال اخیر با قدرت گیری مجدد طالبان، آمار مهاجرت از افغانستان به ایران دوباره سیر فزاینده ای یافت و این امر باعث شد بحث های فراوانی در افکار عمومی ایران پیرامون این موضوع که جمعیت کنونی مهاجران افغانستانی ساکن در ایران چقدر است، مطرح شود. آخرین برآورد کمیساری عالی پناهندگان سازمان ملل تعداد کل این مهاجران را حدود ۴.۵ میلیون برآورد کرد. در میان مقامات دولتی ایران نیز وزیر کشور از ۵ میلیون سخن گفت و برخی نمایندگان مجلس از ۶ میلیون. اما برخی گروه ها اعداد عجیب و غریبی هم مطرح کردند مانند عدد ۱۰ میلیون و حتی ۱۵ میلیون. در فقدان یک آمارگیری منسجم از سوی دولت، طبیعی است که چنین آمارهای پراکنده و دارای اختلاف فاحشی مطرح شود.

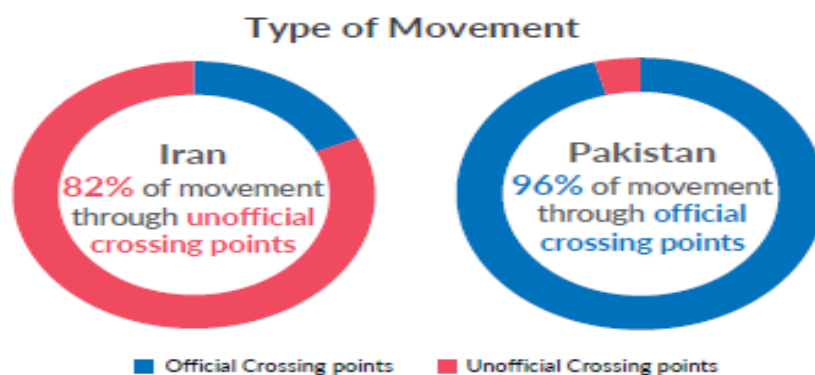
جمعیت مهاجران افغانستانی در کشورهای همسایه:

میزان مهاجرت از افغانستان به ایران از ماه آگوست سال ۲۰۲۱ که طالبان قدرت را در اختیار گرفت، رشد کرد اما این موج مهاجرتی به مرور کندتر شد. برای مقایسه روندهای ورود مهاجران افغان به ایران بعد از طالبان نمودار زیر را ملاحظه فرمایید.

روندهای ورود افغانستانی‌ها به ایران

در نیمه اول سال ۲۰۲۳ حدود ۲۳۳۰۰۰ افغان با مدارک معتبر مسافرتی به ایران رفتند. میانگین تردد روزانه ۱۲۸۸ نفر بود. از اواسط ماه مه تا پایان ژوئن، تقریباً ۱۲۰۰ تا ۱۵۰۰ افغانی فاقد مدرک (عمدتاً مردان مجرد و گروه‌های کوچک خانواده) از طریق گذرگاه‌های غیررسمی به صورت هفتگی به ایران رفته‌اند. گزارش کمیساریا نشان می‌دهد حدود ۸۲ درصد از تردهای افغانستانی‌ها به ایران از گذرگاه‌های رسمی و به صورت غیرقانونی صورت می‌گیرد. در حالی که حدود ۹۶ درصد تردها به پاکستان از گذرگاه‌های رسمی و به شکل قانونی انجام می‌گیرد.

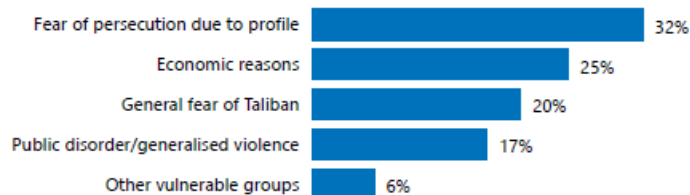
میزان تردهای مجاز و غیرمجاز افغانستانی‌ها به کشورهای همسایه

گزارش‌ها حاکی از آن است که همه جابجایی‌ها از طریق گذرگاه‌های غیررسمی توسط قاچاقچیان تسهیل شده است. چالش‌ها در اخذ گذرنامه و ویزا به دلیل شلوغی دفاتر گذرنامه ملی و سفارتخانه‌ها یا کنسولگری‌های مربوطه و وخامت اوضاع اقتصادی، همچنان توانایی افراد را برای دریافت مدارک محدود می‌کند و ممکن است افراد بیشتری را به سمت کانال‌های جابه‌جایی غیرقانونی ترغیب کند. هزینه جابجایی تسهیل شده توسط قاچاقچیان بین ۳۰۰۰ تا ۶۰۰۰ افغانی (۳۵ تا ۷۰ دلار) برای هر نفر متغیر است. این در حالی است که در سال ۲۰۲۲ هزینه قاچاق هر نفر بین هزار تا ۱۰ هزار افغانی بود (۱۰ تا ۱۰۰ دلار).

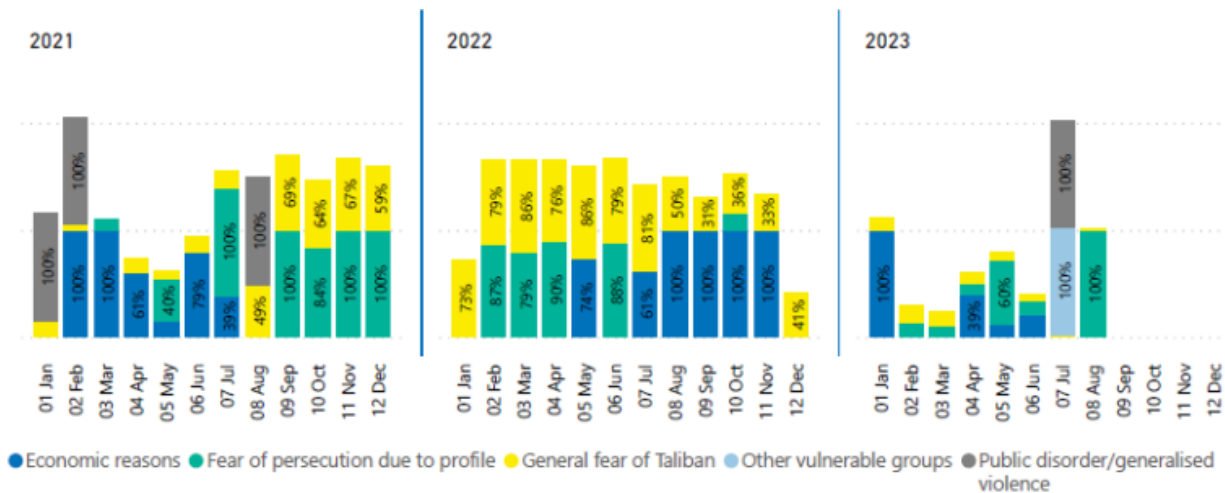
دلایل اصلی خروج از افغانستان:

مطابق بررسی‌های کمی‌ساریای پناهندگان سازمان ملل مهمترین دلایل مهاجران تازه وارد افغان ساکن در ایران برای خروج از افغانستان عبارتند از: ترس از آزار و اذیت، دلایل اقتصادی، ترس عمومی از طالبان، خشونت و آشوب‌های گسترده

دلایل اصلی خروج از افغانستان

البته دلایل مهاجرت از افغانستان در مقاطع مختلف متفاوت بوده است. برای مثال در دوره‌هایی ترس از آزار و اذیت مهمترین علت بوده و در دوره‌هایی دلایل اقتصادی. در نمودار زیر دلایل عمده خروج از افغانستان از سال ۲۰۲۱ به بعد را برحسب ماه‌های مختلف مشاهده می‌کنید.

تغییرات دلایل مهاجرتی اتباع افغانستانی

خطرات مهاجرت از افغانستان به ایران:

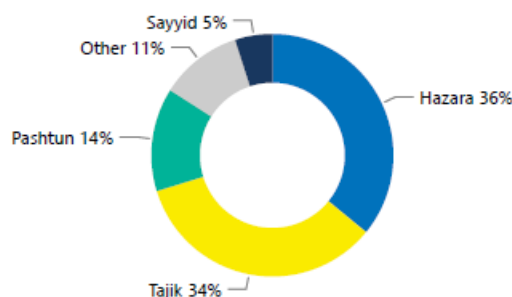
مهاجرت‌ها از افغانستان به ایران غالباً به صورت قاچاقی صورت می‌گیرد و این سفرها سرشار از مخاطرات گوناگون برای مهاجران است. بررسی‌های کمی‌ساریا حاکی از آن است که مهاجران با چالش‌های زیادی از جمله کمبود آب آشامیدنی، غذا، مراقبت‌های بهداشتی، حریم خصوصی، مسکن و حمل و نقل روبرو هستند. خطرات دیگری مانند قاچاق و بدرفتاری توسط قاچاقچیان نیز گزارش شده است. اگر سفر مهاجران طولانی‌تر از حد انتظار طول بکشد، در معرض خطر گرسنگی هم بعضاً قرار می‌گیرند. این امر باعث آسیب‌پذیری بیشتر کودکان، زنان باردار و شیرده، بیماران پزشکی و افراد مسن می‌گردد.

قومیت مهاجران افغان تازه‌وارد در ایران:

آمارهای کمی‌ساری‌ای عالی پناهندگان نشان می‌دهد مهاجرانی که از سال ۲۰۲۱ تا جولای ۲۰۲۳ به ایران وارد شده‌اند از نظر قومیت حدود ۳۶ درصد آن‌ها هزاره بوده‌اند. همچنین ۳۴ درصد تاجیک و ۱۴ درصد هم پشتون بوده‌اند.

Ethnicity (Top 5)

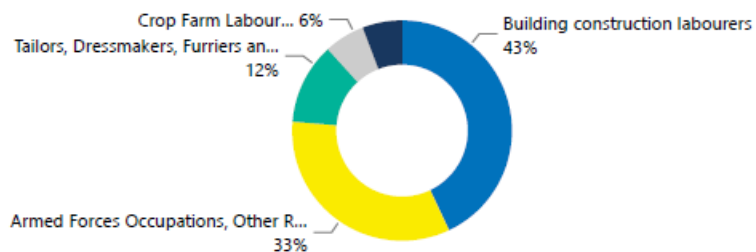

قومیت تازه واردان افغانستانی در ایران

مشاغل اصلی مهاجران تازه‌وارد در ایران:

مهمترین مشاغلی که مهاجران تازه وارد افغانستانی به آن مشغول بوده‌اند عبارتند از: کارگری ساختمان (۴۳ درصد)، مشاغل نیروهای مسلح (۳۳ درصد)، خیاطی و کارهای نساجی (۱۲ درصد) و کارگری کشاورزی و مزارع (۶ درصد).

Occupation Type (Top 5)

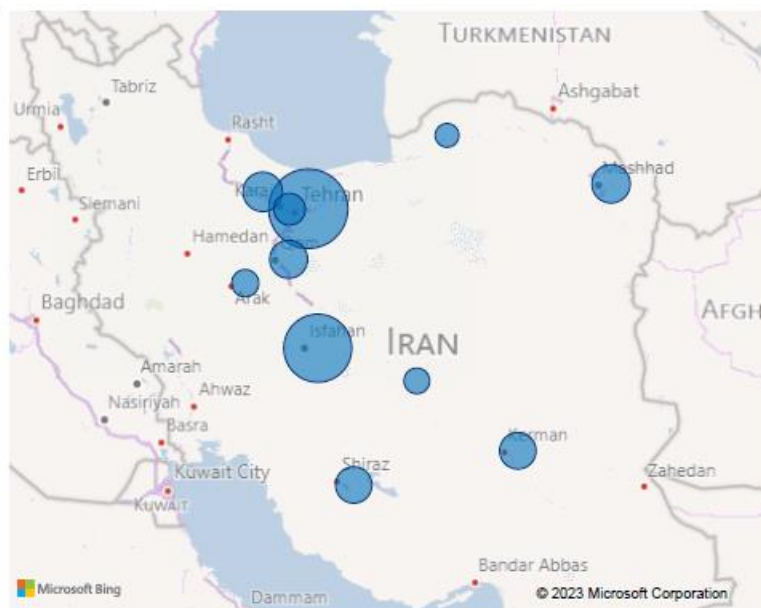

مشاغل اصلی تازه واردان افغانستانی در ایران

توزیع جغرافیایی محل سکونت اتباع افغانستانی در ایران:

میزان پراکندگی اتباع افغانستانی در ایران یکسان نیست و همان گونه نقشه زیر نشان می‌دهد استان‌هایی مانند تهران، خراسان رضوی، اصفهان، البرز، قم، کرمان و فارس جمعیت بیشتری از مهاجران افغان را در خود جای داده‌اند.

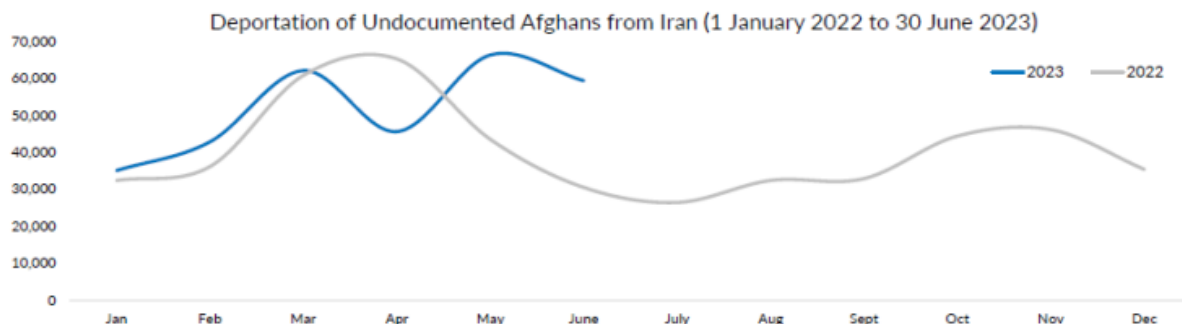
توزیع جغرافیایی محل سکونت اتباع افغانستانی در ایران

خروج از ایران به افغانستان در نیمه اول سال ۲۰۲۳:

تخمین زده می‌شود که در نیمه اول سال ۲۰۲۳ حدود ۷۱۰,۰۰۰ مورد خروج از ایران و ورود به افغانستان ثبت شده است. این آمار شامل ۳۱۰,۰۰۰ اخراج اتباع بدون مدرک و ۴۰۰,۰۰۰ مورد بازگشت ارادی می‌باشد. همچنین چند مورد از بازگرداندن داوطلبانه پناهندگان وجود داشت.

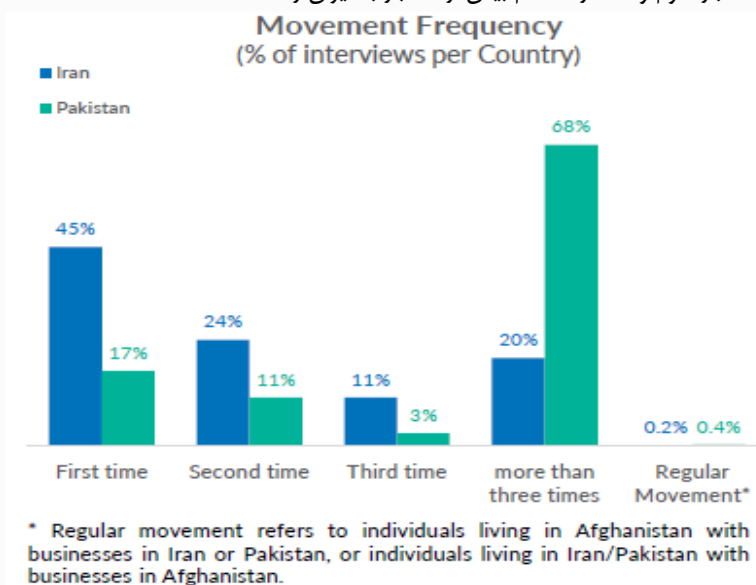
اخراج افغانستانی‌ها از ایران:

همان طور که گفته شد در نیمه اول سال ۲۰۲۳ حدود ۳۱۰ هزار تبعه افغانستانی از ایران اخراج شده‌اند. این بدین معناست که روزانه حدود ۱۷۱۶ نفر از ایران اخراج شده‌اند. میزان اخراج‌ها در این بازه زمانی، در مقایسه با بازه زمانی مشابه در سال ۲۰۲۲، حدود ۱۶ درصد بیشتر است. در میان اخراج شدگان اتباع شرکت کننده در طرح سرشماری سال ۱۴۰۱ و حتی بعضاً پناهندگان دارای کارت آمایش هم حضور داشتند. در نمودار زیر روندهای اخراج افغانستانی‌ها از ایران در سال‌های ۲۰۲۲ و نیمه اول سال ۲۰۲۳ مقایسه شده است.

روندهای اخراج افغانستانی‌ها از ایران

اخراج شدگان از ایران مطابق آمار کمیساریا بیش از ۴۵ درصدشان برای بار نخست بوده که به ایران مهاجرت کرده‌اند. ۲۴ درصد بار دوم، ۱۱ درصد بار سوم و ۲۰ درصد هم بیش از سه بار به ایران رفته‌اند.

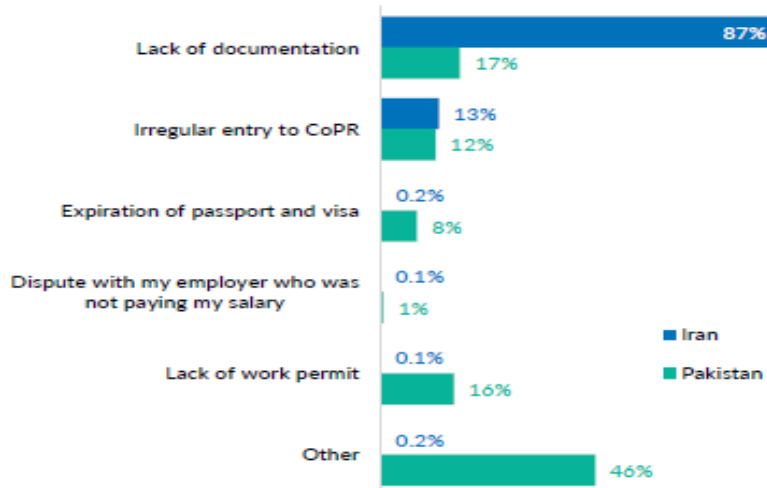

تعداد ترردهای مهاجران اخراج شده

مهمترین دلایل اخراج افغان‌ها از ایران در بازه مورد بررسی، فقدان مدارک اقامتی (۸۷ درصد) و ورود غیرمجاز به کشور (۱۳ درصد) است.

Reasons of Deportation

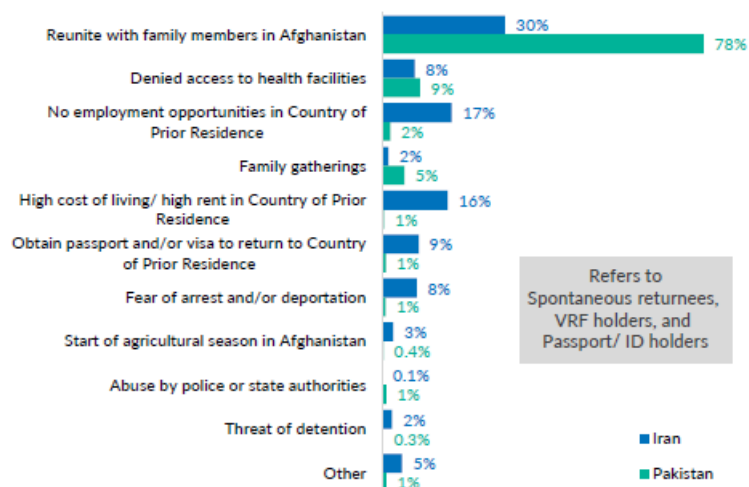

دلایل اخراج افغانستانی‌ها از ایران

بازگشت‌ها از ایران به افغانستان:

در نیمه نخست سال ۲۰۲۳ حدود ۴۰۰ هزار بازگشت داوطلبانه گزارش شده است. مهمترین دلایل بازگشت اتباع افغان از ایران به کشور خود در بازه زمانی نیمه اول سال ۲۰۲۳ عبارتند از: تجدید دیدار با اعضای خانواده، عدم وجود فرصت شغلی مناسب، هزینه بالای زندگی در ایران، کسب پاسپورت یا ویزای برای اقامت مجدد در ایران، ترس از دستگیری یا اخراج عدم دسترسی به خدمات بهداشتی و غیره.

Reasons for Return to Afghanistan

دلایل اصلی بازگشت به افغانستان

در همین سال دولت ایران اعلام کرده است که نرخ بیکاری در کشور حدود ۱۲ درصد است که این آمار در نظر برخی آگاهان غیرواقعی می نماید. برخی کارشناسان انتقادهایی به شیوه های آمارگیری بیکاران در ایران و نتایج آن وارد می کنند، ولی همه بر یک نقطه اتفاق نظر دارند که بیکاری یکی از معضلات اصلی اقتصاد ایران است.

نرخ بیکاری

در همین سال دولت ایران اعلام کرده است که نرخ بیکاری در کشور حدود ۱۲ درصد است که این آمار در نظر برخی آگاهان غیرواقعی می نماید. برخی کارشناسان انتقادهایی به شیوه های آمارگیری بیکاران در ایران و نتایج آن وارد می کنند، ولی همه بر یک نقطه اتفاق نظر دارند که بیکاری یکی از معضلات اصلی اقتصاد ایران است.

در بهار ۱۴۰۲، به میزان ۴۱،۲ درصد جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر، از نظر اقتصادی فعال بوده اند، یعنی در گروه شاغلان یا بیکاران قرار گرفته اند. بررسی تغییرات نرخ مشارکت اقتصادی حاکی از آن است که این نرخ نسبت به فصل مشابه در سال قبل (بهار ۱۴۰۱) ۰،۳ درصد افزایش یافته است.

نتایج طرح آمارگیری نیروی کار بهار ۱۴۰۲ منتشر شد. بررسی نرخ بیکاری افراد ۱۵ ساله و بیش تر نشان می دهد که ۸،۲ درصد از جمعیت فعال (شاغل و بیکار)، بیکار بوده اند. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری حاکی از آن است که این شاخص، نسبت به فصل مشابه در سال قبل (بهار ۱۴۰۱)، ۱۰،۰ درصد کاهش یافته است.

در بهار ۱۴۰۲، به میزان ۴۱،۲ درصد جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر، از نظر اقتصادی فعال بوده اند، یعنی در گروه شاغلان یا بیکاران قرار گرفته اند. بررسی تغییرات نرخ مشارکت اقتصادی حاکی از آن است که این نرخ نسبت به فصل مشابه در سال قبل (بهار ۱۴۰۱) ۰،۳ درصد افزایش یافته است.

جمعیت شاغلین ۱۵ ساله و بیش تر در این فصل ۲۴ میلیون و ۳۰۶ هزار نفر بوده که نسبت به فصل مشابه سال قبل ۷۲۸ هزار نفر افزایش داشته است. بررسی اشتغال در بخش های عمده اقتصادی نشان می دهد که در بهار ۱۴۰۲، بخش خدمات با ۵۱،۳ درصد بیش ترین سهم اشتغال را به خود اختصاص داده است. در مراتب بعدی، بخش های صنعت با ۳۳،۱ درصد و کشاورزی با ۱۵،۵ درصد قرار دارند.

نرخ بیکاری جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله، حاکی از آن است که ۲۱،۶ درصد از فعالان این گروه سنی در بهار ۱۴۰۲ بیکار بوده اند. بررسی تغییرات فصلی نرخ بیکاری این افراد نشان می دهد، این نرخ نسبت به فصل مشابه در سال قبل (بهار ۱۴۰۱) ۲،۴ درصد کاهش یافته است.

بررسی نرخ بیکاری گروه سنی ۱۸ تا ۳۵ ساله نیز نشان می دهد که در بهار ۱۴۰۲، ۱۵،۵ درصد از جمعیت فعال این گروه سنی بیکار بوده اند. این در حالی است که تغییرات فصلی نرخ بیکاری این افراد نشان می دهد این نرخ نسبت به بهار ۱۴۰۱، به میزان ۱،۱ درصد کاهش یافته است.

بررسی سهم جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر دارای اشتغال ناقص نشان می دهد که در بهار ۱۴۰۲، ۸،۳ درصد جمعیت شاغل، به دلایل اقتصادی (فصل غیرکاری، رکود کاری، پیدا نکردن کار با ساعت بیش تر و...) کم تر از ۴۴ ساعت در هفته کار کرده و آماده برای انجام کار اضافی بوده اند. این در حالی است که ۳۹،۸ درصد از شاغلین ۱۵ ساله و بیش تر، ۴۹ ساعت و بیش تر در هفته کار کرده اند. (منبع)

استان	نرخ مشارکت اقتصادی		نسبت اشتغال		نرخ بیکاری	
	زمستان ۱۴۰۱	زمستان ۱۴۰۰	زمستان ۱۴۰۱	زمستان ۱۴۰۰	زمستان ۱۴۰۱	زمستان ۱۴۰۰
کل کشور	۴۰.۵	۴۰.۴	۲۶.۶	۲۶.۶	۹.۷	(۹.۲-۱۰.۲)
آذربایجان شرقی	۴۱.۹	۴۱.۹	۲۸.۵	۲۶.۲	۸.۲	(۶.۲-۱۰.۲)
آذربایجان غربی	۴۰.۰	۴۰.۲	۲۵.۲	۲۲.۹	۱۲.۱	(۹.۶-۱۳.۵)
اردبیل	۴۶.۲	۴۴.۷	۴۱.۳	۲۸.۵	۱۰.۶	(۷.۶-۱۳.۶)
اصفهان	۴۱.۳	۴۰.۰	۳۷.۲	۲۶.۲	۹.۹	(۸.۲-۱۱.۶)
البرز	۳۹.۴	۳۹.۴	۲۵.۴	۲۵.۲	۱۰.۱	(۸.۲-۱۱.۹)
ایلام	۳۲.۳	۳۲.۴	۲۰.۱	۲۱.۱	۶.۸	(۴.۸-۸.۸)
بوشهر	۳۹.۹	۳۹.۰	۳۷.۰	۲۵.۵	۷.۳	(۵.۶-۸.۹)
تهران	۴۰.۱	۴۰.۸	۲۶.۹	۲۸.۴	۸.۲	(۶.۷-۹.۶)
چهارمحال و بختیاری	۳۷.۲	۴۰.۶	۲۲.۲	۲۵.۶	۱۳.۵	(۱۰.۲-۱۶.۹)
خراسان جنوبی	۴۲.۰	۴۱.۶	۲۸.۹	۲۸.۷	۷.۳	(۵.۶-۹.۰)
خراسان رضوی	۴۲.۰	۴۰.۱	۲۸.۹	۳۷.۴	۹.۴	(۷.۶-۱۰.۹)
خراسان شمالی	۳۸.۷	۴۲.۸	۲۵.۸	۳۹.۱	۷.۵	(۵.۸-۹.۱)
خوزستان	۴۰.۳	۴۰.۶	۲۵.۹	۲۵.۹	۱۰.۹	(۹.۲-۱۲.۶)
زنجان	۴۸.۷	۴۵.۸	۴۴.۶	۴۲.۶	۸.۳	(۶.۵-۱۰.۱)
سمنان	۳۶.۸	۳۶.۵	۳۴.۷	۳۴.۰	۵.۲	(۳.۲-۷.۲)
سیستان و بلوچستان	۳۴.۰	۳۵.۰	۲۰.۵	۲۲.۴	۱۰.۳	(۷.۲-۱۲.۸)
قزوین	۳۷.۲	۳۷.۱	۳۴.۱	۳۴.۱	۸.۴	(۶.۸-۱۰.۰)
قزوین	۴۲.۱	۴۵.۶	۳۹.۸	۴۲.۰	۷.۷	(۶.۱-۹.۳)
قم	۳۷.۸	۳۷.۵	۳۴.۲	۳۴.۲	۹.۶	(۷.۸-۱۱.۳)
کمرستان	۴۲.۱	۴۱.۷	۳۴.۳	۳۴.۷	۲۰.۵	(۱۷.۷-۲۳.۳)
کرمان	۳۹.۱	۴۱.۱	۲۵.۴	۲۶.۵	۹.۵	(۷.۵-۱۱.۵)
کرمانشاه	۳۹.۷	۴۰.۸	۳۲.۷	۳۳.۵	۱۵.۱	(۱۲.۷-۱۸.۶)
کهگیلویه و بویراحمد	۳۴.۱	۳۵.۳	۲۱.۶	۲۲.۴	۷.۳	(۵.۵-۹.۱)
گلستان	۳۷.۷	۳۸.۵	۳۴.۰	۳۵.۸	۹.۲	(۷.۳-۱۲.۳)
گیلان	۴۲.۲	۴۴.۵	۳۸.۷	۴۰.۴	۱۰.۳	(۸.۰-۱۲.۵)
لرستان	۴۰.۳	۳۹.۶	۲۵.۱	۳۳.۹	۱۲.۸	(۱۰.۸-۱۴.۹)
مازندران	۴۴.۷	۴۲.۰	۴۱.۲	۳۸.۷	۷.۸	(۶.۰-۹.۶)
مرکزی	۳۶.۴	۳۶.۶	۳۲.۴	۳۳.۶	۸.۱	(۶.۴-۹.۹)
هرمزگان	۴۲.۸	۴۲.۶	۳۷.۹	۳۶.۹	۱۱.۶	(۹.۶-۱۳.۵)
خمدان	۴۱.۳	۴۱.۳	۳۶.۲	۳۷.۸	۱۲.۳	(۱۰.۱-۱۴.۶)
یزد	۴۴.۹	۴۷.۱	۴۰.۸	۴۲.۹	۹.۱	(۷.۴-۱۰.۸)

(منبع)

قوانین و مقررات اشتغال اتباع خارجی (اداره کل امور اتباع و مهاجرین خارجی استان)
 ماده ۱۲۰- اتباع بیگانه نمی توانند در ایران مشغول به کار شوند مگر آنکه اولاد دارای روادید ورود با حق کار مشخص بوده و ثانیاً مطابق قوانین و آئین نامه های مربوطه ، پروانه کار دریافت دارند .

تبصره - اتباع بیگانه ذیل مشمول مقررات ماده ۱۲۰ نمی باشند :

الف - اتباع بیگانه ای که منحصر در خدمت ماموریت های دیپلماتیک و کنسولی هستند با تأیید وزارت امور خارجه .

ب - کارکنان و کارشناسان سازمان ملل متحد و سازمانهای وابسته به آنها با تأیید وزارت امور خارجه .

ج - خبرنگاران خبرگزاریها و مطبوعات خارجی به شرط معامله متقابل و تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی .

ماده ۱۲۱- وزارت کار و امور اجتماعی با رعایت شرایط ذیل در مورد صدور روایید با حق کار مشخص برای اتباع بیگانه موافقت و پروانه کار صادر خواهد کرد :

الف- مطابق اطلاعات موجود در وزارت کار و امور اجتماعی در میان اتباع ایرانی آماده به کار افراد داوطلب واجد تحصیلات و تخصص مشابه وجود نداشته باشد .

ب - تبعه بیگانه دارای اطلاعات و تخصص کافی برای اشتغال به کار موردنظر باشد .

ج - از تخصص تبعه بیگانه برای آموزش و جایگزینی بعدی افراد ایرانی استفاده شود .

تبصره - احراز شرایط مندرج در این ماده با هیات فنی اشتغال است . ضوابط مربوط به تعداد اعضاء و شرایط انتخاب آنها ونحوه تشکیل جلسات هیات ، به موجب آئین نامه ای خواهد بود که با پیشنهاد وزارت کار و امور اجتماعی به تصویب هیات وزیران می رسد

ماده ۱۲۲- وزارت کار و امور اجتماعی می تواند نسبت به صدور، تمدید وتجديد پروانه کار افراد ذیل اقدام نماید :

الف - تبعه بیگانه ای که حداقل ده سال مداوم در ایران اقامت داشته باشد .

ب - تبعه بیگانه ای که دارای همسر ایرانی باشد .

ج - مهاجرین کشورهای بیگانه خصوصا کشورهای اسلامی و پناهندگان سیاسی به شرط داشتن کارت معتبر مهاجرت و یا پناهندگی و پس از موافقت کتبی وزارتخانه های کشور وامور خارجه .

ماده ۱۲۳- وزارت امور اجتماعی می تواند در صورت ضرورت و یا به عنوان معامله متقابل اتباع بعضی از دول و یا افراد بدون تابعیت را (مشروط برآنکه وضعیت آنان ارادی نباشد) پس از تأیید وزارت کار و امور خارجه و تصویب هیات وزیران از پرداخت حق صدور، حق تمدید و یا حق تجدید پروانه کار معاف نماید .

ماده ۱۲۴- پروانه کار با رعایت مواد این قانون حداکثر برای مدت یک سال صادر یا تمدید و یا تجدید می شود .

ماده ۱۲۵- در مواردی که به عنوان رابطه استخدامی تبعه بیگانه با کارفرما قطع می شود کارفرما مکلف است ظرف پانزده روز ، مراتب را به وزارت کار و امور اجتماعی اعلام کند . تبعه بیگانه نیز مکلف است ظرف پانزده روز پروانه کار خود را در برابر اخذ رسید، به وزارت کار و امور اجتماعی تسلیم نماید. وزارت کار و امور اجتماعی در صورت لزوم اخراج تبعه بیگانه را از مراجع ذیصلاح درخواست می کند.

ماده ۱۲۶- در مواردی که مصلحت صنایع کشور اشتغال فوری تبعه بیگانه را به طور استثنائی ایجاب کند ، وزیر مربوطه مراتب را به وزارت کار و امور اجتماعی اعلام می نماید و با موافقت وزیر کار و امور اجتماعی برای تبعه بیگانه ، پروانه کار موقت بدون رعایت تشریفات مربوط به صدور روایید با حق کار مشخص ، صادر خواهد شد . تبصره - مدت اعتبار پروانه کار موقت حداکثر سه ماه است و تمدید آن مستلزم تایید هیات فنی اشتغال اتباع بیگانه خواهد بود.

ماده ۱۲۷- شرایط استخدامی کارشناسان و متخصصین فنی بیگانه مورد نیاز دولت با در نظر گرفتن تابعیت و مدت خدمت و میزان مزد آنها و باتوجه به نیروی کارشناس داخلی، پس از بررسی و اعلام نظر وزارت کار و امور اجتماعی و سازمان امور اداری و استخدامی کشور، با تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد بود. پروانه کار جهت استخدام کارشناسان خارجی، در هر مورد پس از تصویب مجلس شورای اسلامی از طرف وزارت کار و امور اجتماعی صادر خواهد شد.

ماده ۱۲۸- کارفرمایان مکلفند قبل از اقدام به عقد هرگونه قراردادی که موجب استخدام کارشناسان بیگانه می شود، نظر وزارت کار و امور اجتماعی را در مورد امکان اجازه اشتغال تبعه بیگانه استعلام نمایند.

ماده ۱۲۹- آئین نامه های اجرائی مربوط به اشتغال اتباع بیگانه از جمله نحوه صدور، تمدید، تجدید و لغو پروانه کار و نیز شرایط انتخاب اعضا، هیات فنی اشتغال، اتباع بیگانه مذکور در ماده ۱۲۱ این قانون، با پیشنهاد وزیر کار و امور اجتماعی به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۸۱- کارفرمایی که اتباع بیگانه را که فاقد پروانه کارند و یا مدت اعتبار پروانه کارشان منقضی شده است به کار گمارند و یا اتباع بیگانه را در کاری غیر از آنچه در پروانه کار آنها قید شده است بپذیرند و یا در مواردی که رابطه استخدامی تبعه بیگانه با کارفرما قطع می گردد مراتب را به وزارت کار و امور اجتماعی اعلام نمایند، باتوجه به شرایط و امکانات خاکی و مراتب جرم به مجازات حبس از ۹۱ تا ۱۸۰ روز محکوم خواهند شد.

قانون کار برای کارفرمایان محترم واحدهای تولیدی توزیعی خدمات

اشتغال اتباع بیگانه صرفاً در مشاغل ویژه ای که در قانون پیش بینی شده، پس از اخذ پروانه کار امکان پذیر می باشد.

قابل توجه شهروندان محترم و صاحبان واحدهای تولیدی - توزیعی - خدماتی برخورداری اتباع خارجی از امکانات آموزشی فرهنگی و بهداشتی در چارچوب ضوابط و مقررات امکان پذیر می باشد لذا از ارائه اینگونه خدمات بدون اخذ مجوز لازم از مراجع ذیربط خودداری نمایید.

ماده ۱۲۰ قانون کار:

اتباع بیگانه نمی توانند در ایران مشغول بکار شوند مگر آنکه: اولاً دارای روادید باحق کار مشخص بوده ثانیاً مطابق قوانین و آیین نامه های مربوطه پروانه کار دریافت دارند.

ماده ۱۲۸ قانون کار:

کارفرمایان مکلفند قبل از اقدام عقد هرگونه قراردادی که موجب استخدام کارشناسان بیگانه می شود نظر وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی را در مورد امکان اجازه اشتغال تبعه بیگانه استعلام نماید.

ماده ۱۸۱ قانون کار:

کارفرمایی که اتباع بیگانه را که فاقد پروانه کارند و یا مدت اعتبار پروانه کارشان منتهی شده است به کار گمارند و یا اتباع بیگانه را در کاری غیر از آن چه در پروانه کار آنها قید شده است بپذیرند و یا در مواردی که رابطه استخدامی تبعه با کارفرما قطع شود مراتب را به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی اعلام ننمایند با توجه به شرایط و امکانات فرد خاکی و مراتب جرم به مجازات حبس ۹۱ تا ۱۸۰ روز محکوم خواهند شد.

بکارگیری اتباع خارجی غیرمجاز در واحد های صنفی، تهیه و توزیع مواد غذایی، میادین میوه و تره بار، مزارع کشاورزی، باغات، واحد های تولیدی و ساختمان سازی جرم محسوب و در صورت تخلف برابر قوانین و مقررات بخصوص ماده ۱۸۱ قانون کار با کارفرما توسط مراجع ذیصلاح برخورد خواهد شد.

۲. هدف از اجرای طرح

اهداف این طرح شامل موارد زیر است:

۱. کاهش نرخ بیکاری جوانان
۲. جذب نیروی کار ارزان ایرانی
۳. شناسایی اتباع خارجی بدون مجوز
۴. کنترل رشد بی رویه اتباع خارجی
۵. قابل پیگیری بودن تخلفات نیروی کار
۶. کاهش ورود اتباع غیرایرانی
۷. ایجاد بستر برای تبدیل کارگر ساده به متخصص
۸. امکان پرورش نیروی کار متخصص برای بخش های مختلف
۹. هماهنگ سازی دستگاه های مرتبط اداره کار، تامین اجتماعی، اداره اتباع و مهاجرین
۱۰. کسب تجربه و دانش فنی حین کار

۳. توصیف محصول / خدمات

تدوین بانک اطلاعاتی نیروی کار ارزان و ایرانی منجر شناسایی نیروی کار ارزان ایرانی میشود. در نظر داریم در این طرح بانک اطلاعاتی تدوین کنیم که افراد جویای کاری که ۴ مولفه زیر را دارند شناسایی کرده و در صنعت جایگزین اتباع خارجی شوند.

۶ مولفه اصلی ارزیابی نیروی کار ارزان شامل:

الف. تجربه کاری

ب. نداشتن تخصص

ج. سن قانونی ۱۵ سال به بالا

د. داشتن تابعیت ایرانی

ه. سلامت جسمی و روحی

و. نداشتن سوء سابقه کیفری

پس از تدوین بانک اطلاعاتی به ارزیابی و الویت بندی نیروهای کار پرداخته و سپس به واحد های صنعتی که تقاضای نیروی کار دارند و یا نیرو اتباع دارند، معرفی میشوند.

۱. محصول یا خدمت خود را تعریف کنید ؟

ابتدا اسامی نیروهای ایرانی ارزان با توجه به اهداف فوق الذکر بانک اطلاعاتی را تنظیم خواهیم کردیم. پس از ارزیابی نیروهای شناخته شده به رتبه بندی آن ها خواهیم پرداخته و امتیاز دهی خواهیم کرد سپس افراد شناسایی شده به واحد های صنعتی متقاضی نیروی کار معرفی میشوند. جامعه مورد هدف این خدمت شامل ارگان ها و واحدهای مختلف مربوطه است که به تفکیک شرح داده شده.

۱. جوانان بیکار جامعه از سن کار (۱۵ الی ۲۴)

به منظور خدمت رسانی به این دسته از جامعه هدف به شناسایی آن ها خواهیم پرداخت. این افراد به صنعتگران جهت استخدام معرفی شده و مشغول به کار خواهند شد ضمن کسب دانش به پرورش مهارت های تخصصی خواهیم پرداخت و در صورت نیاز به واحد های فنی حرفه ای به منظور پرورش نیروی فنی متخصص با شرکت در دوره های در نظر گرفته شده متناسب با دانش مورد نیاز صنعتی که فرد در آن مشغول به کار است، معرفی خواهند شد.

۲. صنعتگران جویای نیروی کار

به منظور جایگزینی نیروی کار ارزان ایران در صنعت به جای نیروی کار اتباع، نیروی کار شناسایی شده به واحد های صنعتی معرفی میشوند. از مزایای این کار این است که صنعتگران نیروی ایرانی را جایگزین نیروی اتباع خواهند کرد ضمن کمک به کاهش تورم، از مزایا استفاده از نیروی ایرانی این است که افراد ایرانی قابل شناسایی و پیگیری هستند اما اتباع خارجی به دلیل نداشتن کدملی قابل شناسایی و پیگیری نیستند.

۳. اداره کل امور اتباع و مهاجرین خارجی

شناسایی اتباع غیرمجاز همواره از دغدغه های اداره امور اتباع بوده است با اجرای این طرح اتباع غیرمجاز شناسایی خواهند شد و باتوجه به اساسنامه و اهداف تشکیل این ارگان رسیدگی و نظارت بر حسن اجرای امور مربوط به اتباع خارجی و براساس قوانین و مقررات، نظات بر اجرای قانون ورود و اقامت اتباع و کنترل و شناسایی اتباع غیرمجاز ایرانی از وظایف این سازمان است بنابراین انجام این طرح برای سازمان مذکور نیز مثم ثمر خواهد بود.

۴. سازمان بیمه تامین اجتماعی

شناسایی اتباع غیرمجاز از دغدغه های سازمان بیمه نیز است بنابراین اجرای این طرح منافع این سازمان را نیز تامین میکند ضمن ارائه خدمات میتواند برای سازمان بیمه نیز منبع درآمدی ایجاد شود.

۲. ویژگی ها و مشخصه های منحصر به فرد محصول و یا خدمت شما چیست؟

از ویژگی های بازار این طرح میتوان به مواد زیر اشاره کرد

۱. نوآوری و بدیع بودن طرح
۲. کاهش نرخ بیکاری
۳. استفاده از ظرفیت های ملی
۴. کاهش اختلال ناشی از استفاده نیروهای اتباع در سیستم های صنعتی
۵. تربیت نیرو متخصص صنعتی و تبدیل نیرو کارگرساده به متخصص

۳. بیان کنید جایگاه محصول یا خدمات شما نسبت به محصولات نمونه یا رقیب در بازار (محصول یا خدمات مشابه یا رقیب اعم

از داخلی و خارجی) چگونه است و شما چه کاری را متفاوت با نمونه های موجود انجام می دهید؟
با توجه به بدیع بودن این اقدام نمونه ی مشابه در این مورد یافت نشد.

۴. برای کنترل کیفیت خدمت و تطابق آن با استانداردها چه تدبیری اندیشیده شده است؟

به منظور ارزیابی و رتبه بندی نیروی کار بر اساس ۶ مولفه گفته شده ارزیابی و رتبه بندی انجام میشود.

۵. چه زمانی محصولات / خدمات شما وارد بازار می شوند؟

کمتر از ۳ ماه ☐ بین ۳ تا ۶ ماه ☐ بین ۶ ماه تا یکسال ☒ بیشتر از یکسال ☐

۶. کسب و کار شما از چه نوعی است؟

آغازگر ☐ موجود ☐ توسعه ای ☐

۷. محصول در حال حاضر در چه مرحله رشدی قرار دارد؟

ردیف	عنوان
۱	مطالعاتی: محصول هنوز نیازمند تحقیقات و مطالعات جهت تکمیل و بهینه سازی می باشد.
۲	نمونه اولیه: محصول نیازمند تحقیقات نیست، نمونه ای از آن ساخته شده است و می تواند جهت سنجش بازار ارائه گردد. ☐
۳	نمونه نیمه صنعتی: محصول سنجش بازار شده و تأییدیه هایی از بازار در این زمینه وجود دارد.
۴	نمونه صنعتی: محصول آماده تولید در سطح نیمه انبوه و یا انبوه می باشد.

۴. هدف گیری بازار

۱. مشتریان شما چه کسانی هستند؟ (گروه هدف فروش را مشخص کنید)

۱. جوانان بیکار جامعه از سن کار (۱۵ الی ۲۴)

به منظور خدمت رسانی به این دسته از جامعه هدف به شناسایی آن ها خواهیم پرداخت. این افراد به صنعتگران جهت استخدام معرفی شده و مشغول به کار خواهند شد ضمن کسب دانش به پرورش مهارت های تخصصی خواهیم پرداخت و در صورت نیاز به واحد های فنی حرفه ای به منظور پرورش نیروی فنی متخصص با شرکت در دوره های در نظر گرفته شده متناسب با دانش مورد نیاز صنعتی که فرد در آن مشغول به کار است، معرفی خواهند شد.

۲. صنعتگران جویای نیروی کار

به منظور جایگزینی نیروی کار ارزان ایران در صنعت به جای نیروی کار اتباع، نیروی کار شناسایی شده به واحد های صنعتی معرفی میشوند. از مزایای این کار این است که صنعتگران نیروی ایرانی را جایگزین نیروی اتباع خواهند کرد ضمن کمک به کاهش تورم، از مزایا استفاده از نیروی ایرانی این است که افراد ایرانی قابل شناسایی و پیگیری هستند اما اتباع خارجی به دلیل نداشتن کدملی قابل شناسایی و پیگیری نیستند.

۳. اداره کل امور اتباع و مهاجرین خارجی

شناسایی اتباع غیرمجاز همواره از دغدغه های اداره امور اتباع بوده است با اجرای این طرح اتباع غیرمجاز شناسایی خواهند شد و باتوجه به اساسنامه و اهداف تشکیل این ارگان رسیدگی و نظارت بر حسن اجرای امور مربوط به اتباع خارجی و براساس قوانین

ومقررات، نظارت بر اجرای قانون ورود و اقامت اتباع و کنترل و شناسایی اتباع غیرمجاز ایرانی از وظایف این سازمان است بنابراین انجام این طرح برای سازمان مذکور نیز مثم ثمر خواهد بود.

۴. سازمان بیمه تامین اجتماعی

شناسایی اتباع غیرمجاز از دغدغه های سازمان بیمه نیز است بنابراین اجرای این طرح منافع این سازمان را نیز تامین میکند ضمن ارائه خدمات میتواند برای سازمان بیمه نیز منبع درآمدی ایجاد شود.

۲. نقاط قوت و ضعف بازار مصرفی محصول مزبور را ذکر کرده و چه تهدیدها و فرصتهایی را برای این محصول/خدمات پیشبینی می کنید؟ (مثل قوانین دولتی، قوانین بین الملل، کپی برداری از طرح، کاهش قیمت محصولات رقیب ...)

به منظور بررسی نقاط قوت و ضعف طرح حاضر از مدل های استراتژیک زیر استفاده شده:

۱. Scape matrix

۲. Pest/pestle

برای تحلیل طرح مذکور از مدل PEST استفاده شد. تجزیه و تحلیل PESTEL یک چارچوب استراتژیک است که معمولاً برای ارزیابی محیط تجاری که یک خدمت یا محصول استفاده می شود. این چارچوب در ابتدا به عنوان تجزیه و تحلیل PEST نامیده می شد که مخفف عبارات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فناوری بود و بعدها موارد قانونی و زیست محیطی به آن اضافه شده و به تحلیل PESTEL تغییر پیدا کرد.

• سیاسی (P)

سیاست عدم ورود اتباع غیر مجاز به کشور
کنترل ورود اتباع
شناسایی اتباع بودن مجوز
کاهش نرخ بیکاری جوانان
قابل پیگیری بودن افراد ایرانی با کد ملی

• اقتصادی (A)

حق بیمه

تاریخ تنظیم: ۱۴۰۳/۱۰/۰۱

مرکز مطالعات راهبردی اتاق بازرگانی قم

مالیات کارکنان
جایابی درست کارگران در صنعت
جلوگیری از جریمه شدن صنعتگران

- اجتماعی()

جلوگیری از آسیب فرهنگی
کاهش جرم و جنایت
تحقق مسئولیت اجتماعی شرکت یا CSR

- فناوریانه()

موردی یافت نشد

- زیست محیطی()

موردی یافت نشد

- قانونی()

قابل پیگیری بودن افراد ایرانی با کد ملی
پایدار بودن نیروی کار ایرانی از لحاظ ثابت بودن موقعیت مکانی
امکان ادامه تحصیل افراد ایرانی برای ارتقاء
کاهش تبعات استخدام نیروی اتباع

۳. Blue ocean strategy

اقیانوس آبی (Blue Ocean) در واقع استراتژی ورود به بازارهای جدید و پاسخگویی به نیازهایی است که تا کنون شاید کسی به صورت جدی به آن ورود نکرده است. به کارگیری استراتژی اقیانوس آبی در محصول جدید یا خدمتی نوآورانه می‌تواند منابع یک سازمان را به شکل جدی کنترل و ارزشیابی کرده و از آن‌ها به نحو احسن استفاده کند تا شرکت به اهداف مورد نظرش برسد. ایجاد هماهنگی و همکاری بین بازرگانان و صاحبان صنایع و معادن و کشاورزی در اجرای قوانین مربوطه و مقررات جاری مملکتی یکی از وظایف اتاق بازرگانی است بدین منظور پس از بررسی و انجام تحقیقات اولیه در بین صنعتگران، نیاز به نیروی کار ارزان یکی از دغدغه‌ها و البته دلایل اصلی استخدام اتباع خارجی در صنعت است. از سویی دیگر در راستای اجرایی قوانین و مقررات کشوری، طرح جایگزینی نیروی کار ارزان ایرانی در ازای نیروی کار اتباع پیشنهاد شده است.

پرسش دیگری که در این خصوص مطرح است این است که چرا مشتریان ما در این خدمت اتاق بازرگانی را انتخاب میکنند؟ اتاق بازرگانی سازمانی غیردولتی است که در آن بازرگانان و صاحبان صنایع عمده برای هماهنگی فعالیت‌های خود و ارتباط با نهادهای حکومتی برای تأمین منافع‌شان و کاهش موانع مسیر صنعت تلاش می‌کنند بنابراین اتاق بازرگانی مرجع ارتباط با صنعت است. در هر ویژگی خاص، رقابتی زیادی وجود دارند که راه‌حل‌های خوبی ارائه می‌دهند. اما هیچ شرکت دیگری نمی‌تواند تمام ویژگی‌های لازم را داشته باشد تا استراتژی خاصی را ایجاد کند که کاملاً شبیه اقیانوس آبی ما باشد.

اقیانوس قرمز (Red Ocean) در واقع برخلاف اقیانوس آبی است. نمونه اقیانوس قرمز در این خدمت مراکز کاریابی و سایت های کاریابی است. ۳ مورد از سایت های کاریابی بررسی شد نتایج بررسی انجام شده به شرح زیر است. (نتایج جدول زیر در تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۱۵ بررسی شده است)

سایت های کاریابی			
نام سایت	کل آگهی های ثبت شده	آگهی های استان قم	آگهی شغل نیرو کار ساده
جاب ویژن	۴۵۴۸۳	۶۶۵	۹۰
جایینجا	۲۹۰۰۲	۳۳۶	۳
ای استخدام	-	-	۲۵

۴. p(porter)۵

پنج نیروی پورتر، چارچوبی برای تجزیه و تحلیل محیط رقابتی یک شرکت است. نیروهای پنج‌گانه پورتر یک دستورالعمل پراکند برای ارزیابی نیروهای رقابتی است که بر انواع بخش‌های تجاری نیز تأثیر می‌گذارند. پنج نیروی رقابتی پورتر شامل تعداد و قدرت رقابتی یک شرکت، شرکت‌های بالقوه جدید در بازار، تأمین‌کنندگان، مشتریان و محصولات جایگزینی است که بر سودآوری شرکت تأثیر می‌گذارند. تجزیه و تحلیل پنج نیرو می‌تواند برای هدایت استراتژی کسب و کار و نیز افزایش مزیت رقابتی آن‌ها به کار رود.

۵. p (porter)۷

مردم

مشتریان هدف این طرح به شرح زیر هست:

- جوانان بیکار جامعه
- صنعتگران
- اداره امور اتباع
- اداره بیمه و تامین اجتماعی

محصول

با توجه به نیازسنجی انجام شده، نیاز صنعتگران به نیروی کار ارزان و مشکلات ناشی از استخدام نیروی اتباع مانند جریمه های کلان، طرح بانک اطلاعاتی نیروی کار ایرانی تنظیم شده است. این بانک ضمن شناسایی افراد جویای کار کم سابقه و یا بی سابقه به جایگزینی نیروی کار ایرانی در صنعت و کاهش تورم نیز کمک خواهد کرد. خدمت مورد نظر تا کنون نمونه مشابه نداشته فقط در قسمت کاریابی ها که پیش تر ذکر کردیم مواردی از آگهی های ثبت شده یافت اما به جایگزینی نیروی کار ایرانی و تبدیل آن ها به نیروی کار متخصص پرداخته نشده.

خدمت

خدمت تعریف شده طی مراحل زیر انجام می پذیرد.

- شناسایی نیروی کار ایرانی با مولفه هایی که پیشتر ذکر شد
- شناسایی واحد های صنعتی که نیروی اتباع دارند
- ارزیابی نیروی کار شناسایی شده
- معرفی نیروی کار به واحد های صنعتی
- ارتباط گیری با مراکز فنی حرفه ای
- تبدیل نیروی کار کم مهارت به نیروی کارمتخصص

قیمت

خدمت مورد نظر در راستای اهداف تعریف شده اتاق بازرگانی است و به منظور اجرای قوانین تعریف شده انجام میشود بنابراین بدون هزینه در اختیار جامعه صنعتگران عضو اتاق بازرگانی قرار میگیرد.

ترفیع

- رایگان بودن خدمت برای افرادی که عضو اتاق هستند
- افزایش ارتباط با اتاق بازرگانی
- جایابی هدفمند نیروی کار
- تنظیم دوره های آموزشی با همکاری مرکز فنی حرفه ای

فرايندها

استراتژی های مطرح شده د ماتریس SWOT در این بخش استفاده خواهد شد.

جایگاه یابی

خدمت تعریف شده برای افرادی دارای کارت عضویت هستند قابل استفاده است.

منابع

دانشمندی، زهرا؛ نشست خبری نقش کارآفرینی، خبرگزاری صدا و سیما، ۱۳۹۶. در دسترس در: <https://www.iribnews.ir/> (۲۰۲۰)

«مهاجران افغان و جامعه یرانی». بی‌بی‌سی فارسی. ۱۴ تیر ۱۳۹۶. در دسترس در: <https://www.bbc.com/persian/blog-viewpoints-4050541>

در دسترس: 933222n.ir/b2B

«تردد مهاجران افغان در شهرهای ایران: ممنوع یا با برگهٔ عبور و مرور». رادیو زمانه. ۱۳ تیر ۱۳۹۶. در دسترس در: <https://www.radiozamaneh.com/>

«حضور اتباع افغانستان در کدام استان‌ها ممنوع است؟». ۸ صبح (ایران). ۱۶ فروردین ۱۳۹۶. بایگانی‌شده از اصلی در ۲۴ ژوئیه ۲۰۱۷. دریافت‌شده در ۱۸ اوت ۲۰۱۷. در دسترس: ۸۶۴۲۸۸.ir/d۲B

« رشته‌های ممنوعه برای داوطلبان غیرایرانی در کنکور اعلام شد». وبگاه وزارت رفاه، تعاون و کار. ۲۴ مرداد ۱۳۹۶. بایگانی‌شده از اصلی در ۱۷ فوریه ۲۰۱۸. دریافت‌شده در ۱۶ اوت ۲۰۱۷. در دسترس در: ۸۸۰۷۷n.ir/n۲B

«جدول مناطق و رشته‌های ممنوعه برای داوطلبان اتباع غیر ایرانی» (PDF). سایت سنجش. ۲۰۲۰. ص. ۵۲. بایگانی شده از اصلی (PDF) در ۳۱ مارس ۲۰۲۰. دریافت‌شده در ۳ مارس ۲۰۲۱. در دسترس در: nrb.ayn.ir

«ممنوعیت اشتغال اتباع خارجی در دستگاه‌های دولتی ایران به‌جز در موارد خاص». رادیو فردا. ۳۰ تیر ۱۳۹۳. در دسترس در: <https://www.radiofarda.com/a/f.html%۴۴۴۵-y-iran-forbids-employment-foreigners/>

«آغاز اجرای طرح «آمایش ۱۴» اتباع افغانستانی از ۷ خرداد». خبرگزاری تسنیم. ۸ خرداد ۱۳۹۸. در دسترس در: 64644n.ir/bzB

اجتماعی، وزارت تعاون، کار و رفاه. «آغاز اجرای طرح آمایش ۱۴ اتباع افغانستانی از ۷ خرداد». وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی. دریافت‌شده در -۰۶-۲۰۲۰.

« راهنمای تکمیل مدارک اشتغال اتباع خارجه». اداره اشتغال اتباع خارجه. بایگانی شده از اصلی در ۱ دسامبر ۲۰۱۶. دریافت شده در ۱۴ اوت ۲۰۱۷. در دسترس در:

<http://eakh.mcls.gov.ir/fa/khadamateelecteronic/rahnama۲۰۱۶۱۲۰۱۱۹۱۶۵۲https://web.archive.org/web/>

«قوانین و مقررات اشتغال اتباع خارجی». اداره اشتغال اتباع خارجه. بایگانی شده از اصلی در ۱۷ دسامبر ۲۰۱۶. دریافت شده در ۱۴ اوت ۲۰۱۷. در دسترس در:

<http://eakh.mcls.gov.ir/fa/ghavanin/ganoonashtegalatba۲۰۱۶۱۲۱۷۰۶۲۹۴۴https://web.archive.org/web/>

«شرایط اشتغال اتباع بیگانه در ایران». وبگاه گروه حقوقی اندیشه کوروش. ۲۷ فروردین ۱۳۹۵. در دسترس در: 85822n.ir/tvB

اجتماعی، وزارت تعاون، کار و رفاه. «پنجاه هزار نفر از اتباع خارجی پروانه کار دارند». وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی. بایگانی شده از اصلی در ۳۰ اکتبر ۲۰۲۰. دریافت شده در ۰۸-۰۶-۲۰۲۰. در دسترس در: 54933n.ir/ztB

«اشتغال به کار اتباع بیگانه». اریکه ایرانیان دادبان. در دسترس در: <https://arikedadban.com>

«۳۰ کارفرمای متخلف به مراجع قضایی در شهرستان آبیگ معرفی شدند». اداره اشتغال و کار جمهوری اسلامی ایران. ۲۲ مرداد ۱۳۹۶. بایگانی شده از اصلی در ۳۱ مارس ۲۰۲۲. دریافت شده در ۱۶ اوت ۲۰۱۷. در دسترس در: 88913n.ir/dvB

«مرکز پژوهش‌ها - قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت». tc.majlis.ir. بایگانی شده از اصلی در ۸ ژوئن ۲۰۲۰. دریافت شده در ۰۸-۰۶-۲۰۲۰. ددر دسترس در: 51698n.ir/mvB

اجتماعی، وزارت تعاون، کار و رفاه. «جریمه بکارگیری اتباع خارجی غیرمجاز در سال ۱۳۹۹». وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی. دریافت شده در ۰۶-۰۶-۲۰۲۰. ۰۸

«کاهش مشاغل اختصاصی برای اتباع خارجی از ۴۰۰ به ۶۶ شغل». وزارت تعاون، رفاه، کار. ۲۷ مرداد ۱۳۹۵. در ۱۷ فوریه ۲۰۱۸. دریافت شده در ۱۶ اوت ۲۰۱۷.

شغل‌های مجاز اتباع خارجی در ایران. اداره اشتغال اتباع خارجه. بایگانی شده از اصلی (PDF) در ۱۶ اوت ۲۰۲۱. دریافت شده در ۱۴ اوت ۲۰۱۷.

«یک دستور از رهبر انقلاب: هیچ دانش آموز افغان، از تحصیل بازماند؛ حتی غیرقانونی». خبرگزاری تسنیم. ۲۷ اردیبهشت ۱۳۹۴.

در دسترس: 91047n.ir/rvB

دیاران (۲۰۲۲-۰۶-۱۲). «تحصیل کودکان مهاجر در ایران چالش‌های تقنینی، نظارتی و اجرایی و راهکارهای پیشنهادی». دیاران. دریافت شده در ۲۰۲۲-۰۷-۲۵. در دسترس: 74649n.ir/tvB

«تحصیل ۵۰۰ هزار دانش آموز اتباع خارجی در ایران». ایسنا. ۱۱-۰۸-۲۰۱۹. دریافت شده در ۱۵-۰۴-۲۰۲۰. در دسترس: 69950n.ir/hvB

«تا سقف ۱۰ درصد انتخاب رشته‌های فنی حرفه‌ای برای دانش آموزان افغان». وزارت تعاون، رفاه. ۹ تیر ۱۳۹۶. در دسترس: 04399n.ir/pvB

دیاران (۲۰۲۲-۰۶-۱۲). «تحصیل کودکان مهاجر در ایران چالش‌های تقنینی، نظارتی و اجرایی و راهکارهای پیشنهادی». دیاران. دریافت شده در ۲۰۲۲-۰۷-۲۵. در دسترس در: 89033n.ir/yvB

«هزینه تحصیل هر دانش آموز اتباع، یک میلیون و ۸۰۰ هزار تومان است». وزارت رفاه، کار، تعاون. ۲۳ فروردین ۱۳۹۶. در دسترس: 69950n.ir/hvB

«سالانه حدود ۲۰ هزار اتباع خارجی برای آموزش هدف‌گذاری می‌شوند». وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی. ۱۱ مرداد ۱۳۹۶. بایگانی شده از اصلی در ۲۳ اوت ۲۰۱۷. دریافت شده در ۱۶ اوت ۲۰۱۷. در دسترس در: 27771n.ir/evB

دیاران (۲۰۰۴-۲۰۲۱). «تحولات اجتماعی - جمعیتی مهاجران افغانستانی در ایران». دیاران. دریافت شده در ۲۵-۰۷-۲۰۲۲.

در دسترس: [27771n.ir/e2B](http://www.27771n.ir/e2B)

«کودکان لازم‌التعلیم فاقد شناسنامه کارت تحصیلی دریافت می‌کنند». وزارت تعاون، کار، رفاه اجتماعی. ۷ مرداد ۱۳۹۶. بایگانی شده از اصلی در ۱۵ اوت ۲۰۲۰. دریافت شده در ۱۶ اوت ۲۰۱۷. در دسترس: [52631n.ir/p2B](http://www.52631n.ir/p2B)

«از نظر سنجی درباره خدمات جمهوری اسلامی به مهاجرین تا مزایای پاسپورت نسبت به کارت آمایش». باشگاه خبرنگاران جوان.

«دانشجویان افغان در ایران، از بورسیه تا کفایش». ایران وایر. ۲۱ نوامبر ۲۰۱۴. در دسترس: [73483n.ir/j2B](http://www.73483n.ir/j2B)

«تحصیل ۱۱ هزار دانشجوی افغان در ایران + ثبت نام رایگان ۴۸ هزار دانش آموز». الوقت. ۲۰ تیر ۱۳۹۵. بایگانی شده از اصلی در ۹ سپتامبر ۲۰۱۹. دریافت شده در ۱۶ ژوئن ۲۰۲۱. در دسترس: [7842n.ir/e2B](http://www.7842n.ir/e2B)

«تبدیل گذرنامه دانشجویی به عادی فارغ التحصیلان». دفتر سرپرستی دانشجویان غیر ایرانی استان اصفهان. بایگانی شده از اصلی در ۲۳ اوت ۲۰۱۷. دریافت شده در ۱۸ اوت ۲۰۱۷. در دسترس: <http://ofssarparast.ir/tst/gozarnameh.php>

«بازگشت اتباع تحصیل کرده». سازمان مهاجرت. ۲۵ آبان ۱۳۹۴. بایگانی شده از اصلی در ۲۳ اوت ۲۰۱۷. دریافت شده در ۱۸ اوت ۲۰۱۷. در دسترس: <http://www.iomtehran.ir/index.php/fa/iom-projects-fa/return-fa>

«خدمات با کیفیت دفاتر پیشخوان دولت به پناهندگان برای بیمه سلامت». کمیساریای عالی پناهندگان. ۱۰ مرداد ۱۳۹۶. بایگانی شده از اصلی در ۲۳ فوریه ۲۰۲۰. دریافت شده در ۲۵ ژانویه ۲۰۲۱. در دسترس: [36049n.ir/f2B](http://www.36049n.ir/f2B)

«بیمه سلامت پناهندگان». دفتر امور اتباع و مهاجرین خارجی. ۱۳ مهر ۱۳۹۵. بایگانی شده از اصلی در ۱۲ سپتامبر ۲۰۱۸. دریافت شده در ۱۸ اوت ۲۰۱۷. در دسترس: [23638n.ir/g2B](http://www.23638n.ir/g2B)

«بیش از ۲۰ هزار تبعه خارجی تحت پوشش بیمه سلامت قرار گرفتند». وزارت رفاه، کار. ۲۳ خرداد ۱۳۹۶. بایگانی شده از اصلی در ۳۱ مارس ۲۰۲۲. دریافت شده در ۱۶ اوت ۲۰۱۷. در دسترس: [35637n.ir/d2B](http://www.35637n.ir/d2B)

«ثبت نام بیمه سلامت پناهندگان». دفتر امور اتباع و مهاجرین. ۱۳۹۶. بایگانی شده از اصلی در ۱۲ سپتامبر ۲۰۱۸. دریافت شده در ۱۸ اوت ۲۰۱۷. در دسترس: <https://atba.ostan-es.ir/Index.aspx?page=news&lang=۱&sub=3۰&PageID=۴۱۷۴۱&PageIDF=۱۴۵&tempname=daftaratba>

«شرایط پیوند اتباع افغانستان در ایران از زبان هاشمی». تسنیم. ۷ اردیبهشت ۱۳۹۴. در دسترس: [63387n.ir/z2B](http://www.63387n.ir/z2B)

«فروش اعضای بدن ایرانی به اتباع خارجی را صلاح نمی‌دانیم». وزارت تعاون، رفاه، کار. ۶ شهریور ۱۳۹۵. بایگانی شده از اصلی در ۳۱ مارس ۲۰۲۲. دریافت شده در ۱۶ اوت ۲۰۱۷. در دسترس: [82089n.ir/z2B](http://www.82089n.ir/z2B)

«ثبت نزدیک به ۲۴ هزار ازدواج قانونی با اتباع خارجی». وزارت تعاون، رفاه، کار. ۱۴ تیر ۱۳۹۵. بایگانی شده از اصلی در ۱۰ اوت ۲۰۱۷. دریافت شده در ۱۸ اوت ۲۰۱۷. در دسترس: [96518n.ir/p2B](http://www.96518n.ir/p2B)

«تظاهرات کابل در اعتراض به 'اعدام افغان‌ها در ایران'». بی‌بی‌سی فارسی. ۲ مه ۲۰۱۰. در دسترس:

iran.afghan.protest.shtml۰۱k۱۰۰۵۰۲۰۵۲۰۱۰https://www.bbc.com/persian/afghanistan/

«آئین نامه زناشوئی بانوان ایرانی با اتباع بیگانه غیر ایرانی مصوب ۱۳۴۵/۷/۶ و اصلاحات بعدی». پورتال وزارت کشور. ۷ ژوئن ۲۰۱۷. دریافت شده در ۱۳ اکتبر ۲۰۱۹. در دسترس: [29031n.ir/f2B](http://www.29031n.ir/f2B)

«ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی؛ اعطای تابعیت به فرزندان اجرایی شد». [euronews. ۲۰۲۰-۰۶-۱۰](https://per.euronews.com/-/granting-iranian-citizenship-from-mother-to-child-under-۰۳/۰۶/۲۰۲۰https://per.euronews.com/-/granting-iranian-citizenship-from-mother-to-child-under-۰۳/۰۶/۲۰۲۰) دریافت شده در ۲۰۲۰-۰۶-۱۰. در دسترس در: <https://per.euronews.com/-/granting-iranian-citizenship-from-mother-to-child-under-۰۳/۰۶/۲۰۲۰https://per.euronews.com/-/granting-iranian-citizenship-from-mother-to-child-under-۰۳/۰۶/۲۰۲۰> years-of-age-were-implemented

«قانون اعطای تابعیت به فرزندان زنان ایرانی و مردان خارجی برای اجرا ابلاغ شد». رادیو فردا. دریافت شده در ۲۰۲۰-۰۶-۱۰. در دسترس در: <https://www.radiofarda.com/a/children-legal-discrimination-iran/۳۰۶۵۰۵۷۱https://www.radiofarda.com/a/children-legal-discrimination-iran/۳۰۶۵۰۵۷۱>

«آیین نامه اعطای تابعیت به فرزندان زنان ایرانی تصویب شد». ایرنا. دریافت شده در ۲۰۲۰-۰۶-۱۰. در دسترس: [۹۵۹۲۱n.ir/x۲B](https://www.95921n.ir/x۲B۹۵۹۲۱n.ir/x۲B)

B۲n.ir/e۹۱۱۱۱ در دسترس در: «چالش های حقوقی ازدواج اتباع ایرانی و افغان». وبگاه فراتاب. ۶ دی ۱۳۹۵

«تملك اموال و مالكيت املاك توسط اتباع خارجي چگونه است؟». چگانه. بایگانی شده از اصلی در ۲۳ اوت ۲۰۱۷. دریافت شده در ۲۴ نوامبر ۲۰۱۹. در دسترس: [۲۱۶۹۵n.ir/k۲B](https://www.2۱۶۹۵n.ir/k۲B۲۱۶۹۵n.ir/k۲B)

«مهاجران افغان از ایران فرار می کنند». احیا نیوز. ۲۶ اوت ۲۰۱۷. در دسترس در: [۷۵۰۱۰n.ir/e۲B](https://www.7۵۰۱۰n.ir/e۲B۷۵۰۱۰n.ir/e۲B)

«افغان ها از ایران به ترکیه می روند». ایران دیپلماسی. در دسترس در: [۴۴۳۴۲n.ir/j۲B](https://www.4۴۳۴۲n.ir/j۲B4۴۳۴۲n.ir/j۲B)

«وزیر کشور: ۶۰ درصد افغان ها در ایران می خواهند به اروپا بروند». خبرگزاری مهر. در دسترس در: [۴۲۸۵n.ir/d۲B](https://www.4۲۸۵n.ir/d۲B4۲۸۵n.ir/d۲B)

«شهید مظلوم افغان که مزارش در «بجستان» است+تصاویر». خبرگزاری فارس. در دسترس در: [۹۹۷۵۷n.ir/a۲B](https://www.9۹۷۵۷n.ir/a۲B9۹۷۵۷n.ir/a۲B)

«روایت تپیی ایرانی که همه رزمندگان آن افغان بودند». خبرگزاری فارس. ۳ مهر ۱۳۹۳. در دسترس در: [۳۶۳۳۴n.ir/g۲B](https://www.3۶۳۳۴n.ir/g۲B3۶۳۳۴n.ir/g۲B)

«لشکر «فاطمیون» چگونه شکل گرفت؟». کیهان. ۹ خرداد ۱۳۹۴. در دسترس در: [۵۳۹۰۷n.ir/q۲B](https://www.۵۳۹۰۷n.ir/q۲B۵۳۹۰۷n.ir/q۲B)

«اولین وزیر افغان تبار کانادا در ایران متولد شده». بی بی سی فارسی. ۱ مهر ۱۳۹۵. در دسترس در: [۱۲۹۷۹n.ir/p۲B](https://www.۱۲۹۷۹n.ir/p۲B۱۲۹۷۹n.ir/p۲B)

«زندگی نامه اعضای مجلس نمایندگان از هرات». خبرگزاری پژواک. بایگانی شده از اصلی در ۱۷ اوت ۲۰۲۱. دریافت شده در ۲۳ اوت ۲۰۱۷. در دسترس در: [۱۸۶۰۵n.ir/e۲B](https://www.۱۸۶۰۵n.ir/e۲B۱۸۶۰۵n.ir/e۲B)

«وزیر افغانی فارغ التحصیل ایران + عکس». مشرق نیوز. ۱۳ تیر ۱۳۹۱. در دسترس در: [۰۸۹۶۱n.ir/d۲B](https://www.0۸۹۶۱n.ir/d۲B0۸۹۶۱n.ir/d۲B)

«رنجی که مهاجران افغان از "چارخونه" می برند». فردا نیوز. در دسترس در: [۲۴۷۰۳n.ir/a۲B](https://www.۲۴۷۰۳n.ir/a۲B۲۴۷۰۳n.ir/a۲B)

«حیران». بانک جامع اطلاعات سینمایی ایران. در دسترس در:

<http://www.sourehcinema.com/Title/Title.aspx?id=۱۳۸۶۰۹۱۷۰۰۰http://www.sourehcinema.com/Title/Title.aspx?id=۱۳۸۶۰۹۱۷۰۰۰>

«چند متر معکب عشق، بهترین فیلم خانه سینما شد». بی بی سی فارسی. ۱۱ سپتامبر ۲۰۱۵. در دسترس در:

https://www.bbc.com/persian/arts/khaneh_cinema۱۴۰۱۵۰۹۱۱/۰۹/۲۰۱۵https://www.bbc.com/persian/arts/khaneh_cinema۱۴۰۱۵۰۹۱۱/۰۹/۲۰۱۵

«انتقاد کاربران افغان در شبکه های اجتماعی از نمایش سریال 'شیوع' در تلویزیون ایران». بی بی سی فارسی. ۴ اسفند ۱۳۹۴. در دسترس در: https://www.bbc.com/persian/arts/nm_serial_shoue_afghan۱۶۰۲۲۳/۰۲/۲۰۱۶https://www.bbc.com/persian/arts/nm_serial_shoue_afghan۱۶۰۲۲۳/۰۲/۲۰۱۶

"Breaking with some Mideast neighbors, Iran now lets mothers give their citizenship to their children"

.. Available at ۲۶-۱۲-۲۰۲۰ Washington Post. Retrieved

https://www.washingtonpost.com/world/middle_east/iran-women-refugees-rights-ceeb_story.html?hpid=hp_hp-top-table-main-humanitarian-response%3Airan-women-refugees-rights%3Ahomepage%2Fstory&hpid=hp_hp-top-table-main-humanitarian-response%3Airan-women-refugees-rights%3Ahomepage%2Fstory

maastrichtuniversity. Archived "۲۰۱۱ Migration in Afghanistan A Country Profile" (۲۰۱۱) Isabel Mehlmann
۲۶۹۵n.ir/k۲ Available at: B ۲۰۱۷ August ۱۵. Retrieved ۲۰۱۷ July ۵ from the original on

۹.(PDF). Humanitarianresponse. P: ۲۰۱۷mar ۱۲ refugee and returnee chapter response strategy

:Available at

https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/r.pdf?0۱۷_mar_۱۲refugee_and_returnee_chapter_response_strategy_-